

UCHWAŁA NR XXVII/257/2021
RADY POWIATU KARTUSKIEGO

z dnia 29 stycznia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „Można Inaczej” na lata 2021-2027.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 920), w związku z art. 19 pkt 1 i pkt 16 oraz art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 i 2369) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 i 956);

Rada Powiatu Kartuskiego
na wniosek Zarządu Powiatu Kartuskiego
uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „Można Inaczej” na lata 2021-2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kartuskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

/-/Mieczysław Woźniak

UZASADNIENIE

projektu uchwały Rady Powiatu Kartuskiego w sprawie przyjęcia Powiatowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „Można Inaczej” na lata 2021-2027.

Art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy stanowi, że do zadań powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja zadań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Art. 112 ust. 13 ustawy o pomocy społecznej wskazuje, że rada powiatu na podstawie wykazu potrzeb opracowuje i wdraża lokalne programy pomocy społecznej.

Art. 19 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy, których celem jest integracja osób i rodzin grup szczególnego ryzyka. Natomiast art. 19 pkt 16 cytowanej ustawy o pomocy społecznej wskazuje konieczność podejmowania działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb i realizację programów osłonowych.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc „Można inaczej” skierowany jest do osób stosujących przemoc i jest spójny z Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2027. Program jest kontynuowany od roku 2012. Niniejszy program opracowany został na podstawie wytycznych do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, tj. do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Głównym celem programu jest powstrzymanie osób stosujących przemoc w rodzinie i zakończenie przemocy w rodzinie. Program ukierunkowany jest na rozpoznanie i zmianę zachowań oraz postaw osób stosujących przemoc w rodzinie.

Adresatami projektu będą osoby dorosłe stosujące przemoc w rodzinie tj.: osoby samodzielnie zgłaszające się, osoby kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności, osoby zobowiązane przez inne organy, instytucje, organizacje.

Opracował:

Grzegorz Mikiciuk
Dyrektor PCPR w Kartuzach

Załącznik
do uchwały nr XXVII/257/2021
Rady Powiatu Kartuskiego
z dnia 29 stycznia 2021 r.

**POWIATOWY PROGRAM
KOREKCYJNO-EDUKACYJNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE
pn. „MOŻNA INACZEJ”
na lata 2021-2027**

KARTUZY 2021

I. Uzasadnienie programu:

Według danych statystycznych, przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Przemoc występuje w różnych społeczeństwach i rodzinach o różnym statusie i nie jest zatem przypisana do pewnych kręgów społecznych. W stosowaniu aktów przemocy cierpienie, zadanie bólu psychicznego drugiej osobie jest najczęściej sposobem osiągnięcia celu, na przykład wymuszenie pożądanых zachowań.

Przemoc w rodzinie jest tym rodzajem przemocy w stosunku do osób bliskich, której ujawnienie jest wyjątkowo trudne. Przemoc kierowana jest głównie ku osobom zależnym i określona jest jako zespół atakujących, nadzorujących i kontrolujących zachowań o charakterze fizycznym, seksualnym i emocjonalnym, których celem jest zniewolenie ofiary, wyeliminowanie jej suwerenności, podporządkowanie jej myśli i działań żądaniom i potrzebom sprawcy.

Zjawisko przemocy w rodzinie ma określoną definicję prawną zawartą w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 i 956), która stanowi, że jest to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszając ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Ustawa ta jednocześnie nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, określając zakres pomocy udzielanej ofiarom oraz wskazując środki mające na celu oddziaływanie na osoby stosujące przemoc.

W wielu przypadkach przemoc związana jest z nietrzeźwością sprawców. I choć alkohol nie powinien być obarczany bezpośrednią i wyłączną odpowiedzialnością za przemoc, niemniej jednak osłabia on racjonalną kontrolę nad zachowaniem i nasila gotowość do reagowania złością. Istotną rolę w stosowaniu przemocy może też odegrać biologicznie zdeterminowana gwałtowność i intensywność reagowania emocjonalnego, która wymyka się spod kontroli, jednak nie usprawiedliwiają one sprawców i nie zdejmują z nich odpowiedzialności za krzywdzenie innych.

Osoby wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc na ogół starają się znajdować uzasadnienie dla aktów przemocy. Szczególnie dotyczy to negowania osobistej odpowiedzialności za wyrządzone szkody i obciążanie odpowiedzialnością ofiary. Osoba stosująca przemoc, nie

zawsze jednak traktuje je jako działanie przemocowe – w jego intencjach może to być pomoc, skuteczna technika bądź konieczny składnik wychowania, która zapewnia autorytet lub warunki niezbędne do nauczania.

Postępowanie osób stosujących przemoc dodatkowo bywa wspierane przez czynniki kulturowe. Przez wieki bowiem przemoc w stosunku do kobiet i dzieci była akceptowana nie tylko obyczajowo ale i prawnie. Niezbędne są więc działania skierowane zarówno do ofiar jak i sprawców przemocy domowej.

Z jednej strony potrzebne są działania wzmacniające skuteczność ochrony ofiary przed sprawcami przemocy. Potrzebne są więc miejsca, w których ofiara otrzymuje pomoc bytową i potrzebni są ludzie, którzy dostarczą im wsparcia emocjonalnego, pomogą w zmianie życia i wzmocnieniu siebie, ułatwią rozwiązywanie problemów natury prawnej.

Z drugiej strony ważne są działania powstrzymujące sprawców i prowadzące do zakończenia przemocy w rodzinie. Temu mają służyć programy korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc, pełniące rolę pomocniczą. Podstawową rangę w przeciwdziałaniu przemocy domowej przypisuje się jednak interwencji karno-administracyjnej. Istotne znaczenie ma tutaj równowaga pomiędzy stosowaniem interwencji karno-administracyjnej a działaniami korekcyjno-edukacyjnymi, bez nadmiernego przeceniania którejs z tych metod. Obie, stosowane wspólnie i z rozważą, przyniosą oczekiwane rezultaty.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy traktować jako część programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stanowi istotny element systemu działań skierowanych do osób uwikłanych w przemoc.

Analizując poprzednie lata prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc można stwierdzić, że ten system przeciwdziałania przemocy, zmierza do ograniczenia skali zjawiska przemocy i stwarza realne szanse na poprawę kondycji rodzin z powiatu kartuskiego. Opierając się na danych statystycznych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach na podstawie lat 2017-2019, które przedstawia tabela nr 1, można powiedzieć, że osiągnięcie celów, jakie miały być zrealizowane podczas zajęć grupowych było możliwe dzięki skutecznej koordynacji wszystkich działań związanych z realizacją programu w całości.

Tabela nr 1.

Liczba osób uczestniczących programie „Można Inaczej” w latach 2017-2020 w powiecie kartuskim

Lp.	Powód skierowania	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
1	wyrok Sądu Rejonowego w Kartuzach	10	11	9	13
2	gminne zespoły interdyscyplinarne	8	10	6	8
3	uczestnictwo dobrowolne	0	2	3	2
4	zespoły kuratorów sądowych	2	1	1	3
5	gminne ośrodki pomocy społecznej	3	0	2	1
6	Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach	0	2	0	0
Razem:		23	26	21	27
Program ukończyło certyfikatem		8	9	10	8

Podstawa Prawna

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 i 956),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 i 2369),
3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 50, poz. 259).

II. Założenia programowe

Podstawą prawną do opracowania i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowi art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r., poz. 218 i 956).

Niniejszy program opracowany został na podstawie wytycznych do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, tj. do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

1. Założenia do tworzenia niniejszego programu opierają się na aktualnym stanie wiedzy na temat przemocy domowej i prowadzą do stwierdzenia, że:

- 1) przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy,
- 2) przemoc domowa ma uwarunkowanie kulturowe – jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy ludzi. Jest zakorzeniona we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie,
- 3) stosowanie przemocy jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną,
- 4) przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużyciem siły i władzy oraz dąży do kontrolowania i zniewolenia osoby zależnej,
- 5) stosowanie przemocy nie może być usprawiedliwione stwierdzeniem, że była ona skutkiem prowokacji ze strony ofiary,
- 6) nie stosowania przemocy domowej można się nauczyć.

2. Mając na uwadze powyższe założenia niniejszy program opiera się na współczesnych rozwiązaniach uwzględniających podejście integracyjne, łączące wybrane elementy tradycyjnych modeli pracy ze sprawcami przemocy, do których należą:

- 1) edukacja na temat kulturowo-obyczajowych zjawisk wspierających i przeciwstawiających się przemocy,
- 2) promocja wartości i idei wspierających godność osoby, dobro rodziny, równość płci oraz prawa kobiet i dzieci a także odpowiedzialność za osobiste decyzje i gotowość ochrony słabszych,
- 3) stosowanie procedur behawioralno-poznawczych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą,
- 4) uczenie umiejętności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej oraz samokontroli.

III. Cele programu

Podstawowym celem działań programowych jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie.

Cel podstawowy ukierunkowany jest na rozpoznanie i zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania diagnostyczne, edukacyjne i ćwiczenia programu mają przyczynić się do:

1. uświadomienia sprawcy czym jest przemoc,

2. uzyskania przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich i zwiększenia świadomości w zakresie konsekwencji przemocy domowej,
3. nabycia nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów w rodzinie bez używania agresji i korzystania ze wsparcia społecznego,
4. nabycia umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć,
5. promowania zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji w rodzinie,
6. podniesienia świadomości na temat zagrożeń wynikających z używania środków psychoaktywnych,
7. poprawy komunikacji interpersonalnej w rodzinie.

IV. Nabór i selekcja uczestników programu

Adresatami niniejszego programu są osoby stosujące przemoc w rodzinie, dlatego zasadniczym warunkiem przyjęcia do programu jest uznanie przez nich faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie.

1. Uczestnikami programu mogą być:

- 1) osoby samodzielnie zgłaszające się,
- 2) osoby kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
- 3) osoby kierowane przez organy ścigania objęte procedurą „Niebieskiej Karty”,
- 4) osoby zobowiązane przez inne organy, instytucje, organizacje.

2. Uczestnictwa w programie odmawia się:

- 1) osobom z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi, w szczególności z zaburzeniami osobowości pogranicznej,
- 2) chorym psychicznie,
- 3) osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków z wyłączeniem osób, które przeszły lub są w trakcie podstawowego cyklu terapii uzależnień.

3. Odmowa uczestnictwa w programie następuje w czasie wstępnego rozpoznania diagnostycznego prowadzonego w trakcie pracy indywidualnej, która jest pierwszym etapem realizacji programu.

Rozpoznanie indywidualnej sytuacji obejmuje:

- 1) okoliczności skierowania do programu,
- 2) określenie czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
- 3) formy i okoliczności przemocowych zachowań,

- 4) cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej,
- 5) doświadczenie związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków,
- 6) historia pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,
- 7) kontakty z wymiarem sprawiedliwości.

V. Warunki uczestnictwa w programie

1. Udział beneficjentów w programie będzie poprzedzony wnikliwą diagnozą psychologiczną oraz motywowaniem do podjęcia udziału w programie, która umożliwi zakwalifikowanie do grupy. Diagnoza uwzględnia rozpoznanie indywidualnej sytuacji i obejmuje:

- 1) rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
- 2) określenie czy uczestnik aktualnie stosuje przemoc,
- 3) aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
- 4) funkcjonowanie w społeczeństwie i rodzinie (aktualne i w przeszłości),
- 5) diagnozę osobowości oraz stanu psychicznego,
- 6) doświadczenie związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków,
- 7) historię pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,
- 8) kontakty z wymiarem sprawiedliwości,

2. Nabór uczestników do programu i ustalenie reguł uczestnictwa w programie następuje przez podpisanie zgody podczas indywidualnych konsultacji. Kontrakt zawiera:

- 1) formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach,
- 2) zobowiązanie do powstrzymywania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi,
- 3) obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego i zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,

3. Wobec osób, których uczestnictwo w programie związane jest z decyzją sądu lub prokuratury stosuje się powiadomienie tych organów o:

- 1) przystąpieniu sprawcy przemocy do programu,
- 2) każdej sytuacji uchylania się od udziału w programie,
- 3) zakończeniu uczestnictwa w programie.

4. Każdy uczestnik programu zobowiązany jest do podpisywania list obecności.

5. Sytuacja rodzinna i zachowania uczestników programu będą monitorowane.

6. Uczestnicy jeszcze w trakcie trwania programu jak i po zakończeniu będą mogli wraz ze swoimi bliskimi przepracować swoje zachowania i skonfrontować je z ich oczekiwaniami wykorzystując poznane sposoby radzenia sobie ze swoją złością i agresją w obecności

psychologa.

VI. Realizacja programu:

1. Realizator programu

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach przy współpracy zatrudnionych specjalistów posiadających uprawnienia do pracy z osobami stosującymi przemoc.

2. Partnerzy programu

Założenia programowe w skutecznym osiągnięciu założonych celów i rezultatów przewidują współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami, którymi są:

- 1) gminne ośrodki pomocy społecznej,
- 2) Sąd Rejonowy w Kartuzach,
- 3) kuratorzy zawodowi,
- 4) Prokuratura Rejonowa w Kartuzach,
- 5) policja,
- 6) organizacje pozarządowe,
- 7) zespoły interdyscyplinarne,
- 8) rodziny uczestników programu.

3. Czas i miejsce realizacji programu

Program korekcyjno-edukacyjny realizowany będzie w oparciu o zasoby lokalowe Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach przy ul. Mściwoja II 20.

Czas realizacji programu obejmuje okres od 2021 r. do 2027 r. w 7 edycjach.

Jedna edycja programu obejmuje pracę z grupą obejmującą nie więcej niż 17 osób. Zajęcia odbywać się będą w systemie otwartym, raz w tygodniu przez okres 6 miesięcy. Udział uczestników w programie jest bezpłatny.

VII. Źródła finansowania programu

Opracowanie i realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań administracji rządowej, zleconych powiatowi. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa. Planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu corocznie a realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazywanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa na ten cel.

VIII. Monitoring i ewaluacja

Celem monitoringu jest ocena postępu zaplanowanych założeń, działań i rezultatów programu.

Monitorowanie programu ma dostarczyć odpowiedzi na pytania:

- 1) czy podejmowane działania prowadzą do celu?
- 2) czy program wymaga przeformułowania działań?
- 3) czy adresaci programu zachowują się zgodnie z oczekiwaniami?
- 4) czy zaplanowane działania w końcowym efekcie są użyteczne dla odbiorców i współodbiorców (rodziny osób stosujących przemoc).

Sesja XXVII

Raport z głosowania – projekt uchwały nr 12 w sprawie przyjęcia Powiatowego programu korekcyjno-
edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „Można Inaczej” na lata 2021-2027

Lp.	Nazwisko i imię	za	przeciw	wstrzymujący	uwagi
1.	Borzestowska Ewa	x			
2.	Bystron Andrzej	x			
3.	Czerwiński Leon	x			
4.	Dudek Stanisław	x			
5.	Fikus Piotr	x			
6.	Formela Iwona	x			
7.	Gross Bartłomiej	x			
8.	Grucza Ewa	x			
9.	Grzegorzewski Jerzy	x			
10.	Kowalewski Paweł	x			
11.	Kwidziński Edmund	x			
12.	Kwiecień Janina	x			
13.	Lehman Mirosława				Chwilowo nieobecna
14.	Leyk Andrzej				
15.	Łapa Bogdan	x			
16.	Miąskowski Jacek	x			
17.	Peek Ryszard	x			
18.	Potrac Andrzej	x			
19.	Pryczkowski Eugeniusz	x			
20.	Ropel Jerzy	x			
21.	Smentoch Stanisław	x			
22.	Szutenberg Mirosław	x			
23.	Woźniak Mieczysław	x			
24.	Zengerski Piotr	x			
25.	Żeromski Mirosław				Nie głosował